

Obsah

Seznam použitých zkratk	11
Úvod: Dvě úrovně normotvorby, společný požadavek legality, demokracie a odpovědnosti	12
I. Vliv vnitrostátních parlamentů na tvorbu práva Evropské unie	19
1. Česká republika	23
1. 1. Vnitrostátní zajištění revize primárního práva Evropské unie	25
1. 1. 1. Tzv. řádný postup pro přijímání změn základacích Smluv	25
1. 1. 2. Tzv. zjednodušený postup pro přijímání změn Smluv	33
a) Malý komparativní exkurs	35
b) Typologie dynamických klauzulí	37
ba) Rozhodnutí Evropské rady	37
bb) Přejchodové klauzule	40
bc) Klauzule flexibility	42
bd) Další, tzv. evolutivní klauzule	44
1. 1. 3. Závěr	46
1. 2. Parlamentní kontrola zásady subsidiarity a unijní normotvorby	46
1. 2. 1. Postavení Parlamentu ve věcech Evropské unie	48
a) Lisabonská smlouva a její význam pro unijní normotvorbu	48
b) Srovnání české a polské úrovně parlamentní kontroly unijní legislativy	51
1. 2. 2. Podíl Parlamentu na formování postoje České republiky v evropské agendě	53
a) Euronovela ústavy	55
b) "Lisabonská" novela jednacích řádů parlamentních komor	56
1. 2. 3. Mechanismy parlamentní kontroly pozic vlády při tvorbě unijní legislativy v praxi: příklad Senátu PČR	58
a) Evropská agenda v Senátu: právní základ a procedury	59

b) Povinnosti vlády vůči Parlamentu v rámci předběžné kontroly legislativního procesu Unie	62
c) Politický dialog Senátu s Evropskou komisí	67
1. 2. 4. Mechanismus kontroly zásady subsidiarity po vstupu Lisabonské smlouvy v platnost	69
1. 2. 5. Ještě několik poznámek	74
2. Německo	76
2. 1. Německý parlament: jedna komora nebo dvě komory?	76
2. 2. Demokratická legitimizace procesu evropské integrace	77
2. 2. 1. „Ústavní“ situace	78
2. 2. 2. „Každodenní provoz“ evropské integrace	79
2. 2. 3. Zastření rozdílu mezi „ústavní“ situací a „každodenním provozem“ díky Lisabonské smlouvě	79
2. 3. Ústavní rámec před vynesemím rozsudku o Lisabonské smlouvě	80
2. 3. 1. Postoj Spolkového ústavního soudu k přenosu pravomocí na Evropskou unii	80
2. 3. 2. Dělbá moci mezi Spolkovou vládou a Parlamentem v unijních otázkách	82
2. 4. Dvě změny paradigmatu	84
2. 4. 1. Východisko	84
2. 4. 2. První změna paradigmatu: možnost plošných opatření v primárním právu EU	85
2. 4. 3. Druhá změna paradigmatu: uložení povinnosti německému Parlamentu vyvíjet vliv v případě „ústavní“ situace	85
2. 5. Odstupňovaný vliv Spolkového parlamentu: několik příkladů	86
2. 5. 1. „Každodenní provoz“ evropské integrace	86
2. 5. 2. „Ústavní“ situace	87
2. 5. 3. Klausule flexibility	88
2. 6. Závěr	88
3. Polsko	89
3. 1. Vytváření postoje ve věci změny základacích Smluv	89
3. 1. 1. Ústava Polské republiky	90
3. 1. 2. Zákon o mezinárodních smlouvách	91

3. 1. 3.	Kooperační zákon	93
3. 2.	Podíl Parlamentu na formování postoje vůči EU	95
3. 2. 1.	Asymetrický vztah parlamentních komor k vládě	95
3. 2. 2.	Shrnutí	102
3. 3.	Parlamentní kontrola dodržování zásady subsidiarity a postojů vlády při tvorbě právních aktů EU	102
3. 3. 1.	Formování postoje Polska v procesu přijímání právních aktů EU	103
3. 3. 2.	Kontrola souladu se zásadou subsidiarity	109
3. 3. 3.	Míra využívání kontrolních pravomocí Parlamentem	111
4.	Francie	112
4. 1.	Suverenita Francie a právo EU	114
4. 1. 1.	Pojem suverenity	114
4. 1. 2.	Význam suverenity z hlediska francouzské Ústavy	116
4. 1. 3.	Suverenita neomezená či naopak omezená	116
4. 1. 4.	Evropská moderní koncepce suverenity	117
4. 2.	Pohled na evropské právo prizmatem Ústavy et vice versa	118
4. 2. 1.	Otázka eurokonformity	118
4. 2. 2.	Právo Unie jako součást francouzského ústavního pořádku?	122
4. 3.	Vztah mezi francouzským ústavním pořádkem a právem EU	125
4. 3. 1.	Euronovelizace ústavního pořádku	129
4. 3. 2.	Tradiční normativní rámec	131
4. 3. 3.	Otázka slučitelnosti Ústavy s právem Unie	132
4. 3. 4.	Nový normativní rámec	136
4. 3. 5.	Parlamentní výbory pro evropské záležitosti	139
4. 4.	Ústavněprávní rámec změn primárního práva	140
4. 4. 1.	Zajištění řádného unijního postupu změn	141
4. 4. 2.	Zajištění zjednodušeného unijního postupu změn	144
4. 5.	Shrnutí ústavního rámce pro změny primárního práva EU	146
4. 6.	Parlamentní kontrola vládních pozic k unijní normotvorbě	146
4. 6. 1.	Účel parlamentní kontroly	147
4. 6. 2.	Vnitrostátní úprava mechanismů kontroly	148
	a) Imperativ dostatečné informovanosti Parlamentu	150

b) Výkon pravomoci Parlamentu	151
c) Institucionální zajištění parlamentní kontroly	151
4. 6. 3. Kontrola zásady subsidiarity	153
4. 6. 4. Procedurální zajištění parlamentní kontroly	153
5. Srovnání	155
5. 1. Vztah národního práva a práva Unie	155
5. 2. Úloha vnitrostátních parlamentů při změnách zakládacích Smluv	157
5. 3. Parlamentní kontrola zásady subsidiarity a vládních pozic v legislativním procesu EU	160
5. 4. Závěr	160
II. VNITŘNÍ PRAVIDLA A ÚSKALÍ UNIJNÍ NORMOTVORBY	163
1. Uplatňování vládních pozic v Radě EU a Evropské radě	163
1. 1. Pracovní skupiny a výbory Rady EU	164
1. 1. 1. COREPER I, COREPER II, Zvláštní zemědělský výbor (SCA)	165
1. 1. 2. Rada EU	166
1. 1. 3. Evropská rada	167
1. 2. Vyjednávání v Radě a Evropské radě	168
1. 2. 1. Vytváření koalic	169
1. 2. 2. Právo veta	170
1. 3. Posílená spolupráce	171
1. 4. Mezivládní spolupráce	172
1. 5. Shrnutí	173
2. Transparentnost normotvorby v Radě EU	174
2. 1. Otevřenost jednání jako předpoklad přijetí jeho výsledku občany	174
2. 2. Vymezení rozsahu transparentnosti	176
2. 3. Historie transparentnosti rozhodování Rady EU	177
2. 4. „Tajná“ rozhodování Rady EU před Evropským ombudsmanem	179
2. 5. Lisabonská smlouva: teorie a skutečnost	181

2. 6.	Přístup veřejnosti k dokumentům Rady EU	183
2. 7.	Případová studie týkající se (ne)veřejnosti národní pozice v rámci návrhu Směrnice o rovném zacházení	187
2. 8.	Shrnutí	190
3.	Legislativní technika EU a úskalí s ní spojená při vnitrostátní implementaci unijního práva	191
3. 1.	Obecné problémy tvorby unijního práva	191
3. 2.	Konkrétní problémy vznikající v unijní legislativě	193
3. 2. 1.	Zvolená forma předpisu	193
	a) Směrnice	193
	b) Rozhodnutí	195
	c) Nařízení	196
3. 2. 2.	Přehlednost a jasnost	197
	a) Odkazy na jiné právní předpisy Unie	197
	aa) Nepřesné odkazy	198
	ab) Nařízení odkazující na směrnice	198
	b) Nejasný rozsah působnosti	199
	c) Nejasná či nejednotná terminologie	201
	d) Průřezové předpisy	202
3. 2. 3.	Novelizace směrnic prostřednictvím nařízení	204
3. 2. 4.	Prováděcí opatření	205
3. 2. 5.	Časové hledisko	206
III.	VNITROSTÁTNÍ IMPLEMENTACE UNIJNÍ LEGISLATIVY A NÁSLEDKY JEJÍCH VAD	208
1.	Vládní odpovědnost za přidělování gescí pro vnitrostátní implementaci práva EU	211
1. 1.	Prameny úpravy	211
1. 2.	Pravidla postupu při implementaci	212
1. 3.	Přidělování gescí implementačním předpisům	213
1. 4.	Dvoufázové přidělování gescí, respektující rezortní kompetence	216
1. 5.	Analýza dopadů implementovaného unijního předpisu v českém právním řádu	218
1. 6.	Právně-technické nástroje implementace	221
1. 7.	Spolugestorství	222

1. 8.	Srovnávací hodnocení používané metodiky implementace	224
1. 9.	Gesční spory a jejich řešení	225
1. 10.	Odpovědnost za vadnou implementaci uvnitř státní správy	228
1. 11.	Shrnutí	230
2.	Vynucování plnění implementačních povinností členských států Evropskou komisí	231
2. 1.	Úvod	231
2. 2.	Povaha, cíl a význam řízení o porušení Smluv	232
2. 3.	Druhy řízení o porušení Smluv	235
2. 4.	Procedura řízení	236
2. 5.	Zvláštní postup v případě nesplnění tzv. notifikační povinnosti	238
2. 6.	Ukládání sankcí za porušení Smluv	238
2. 7.	Zastupování České republiky	240
2. 8.	Vypracování pozice České republiky	241
2. 9.	Řízení vedená proti České republice	242
2. 10.	Pilotní projekt EU - novinka v oblasti řízení o porušení Smlouvy	243
2. 11.	Shrnutí	244
3.	Odpovědnost za porušení unijního práva v perspektivě Lisabonské smlouvy	245
3. 1.	Důvody prosazení institutu odpovědnosti členských států	248
3. 2.	Podmínky odpovědnosti členských států	251
3. 2. 1.	Porušená norma zakládá práva jednotlivci	253
3. 2. 2.	Dostatečná závažnost porušení	254
3. 2. 3.	Příčinná souvislost se vzniklou škodou	256
3. 2. 4.	Přičitatelnost	257
3. 2. 5.	Principy odškodnění	259
3. 3.	Odpovědnost členských států v nové judikatuře Soudního dvora	261
3. 3. 1.	Vyčerpání vnitrostátních prostředků ochrany?	262
3. 3. 2.	Pravidlo rozumu	263
3. 3. 3.	Vnitrostátní procesní autonomie a její meze	267
3. 3. 4.	Promlčení	269
3. 4.	Ústavněprávní aspekty odpovědnosti členských států	273

3. 5.	Uplatnění unijního institutu odpovědnosti státu v podmínkách českého právního řádu	276
3. 6.	Shrnutí	283
	Závěry	285
	Literatura	289
	O autorech	297
	Abstract	299
	Rejstřík	300